

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1993-1994

ISSN 1211-7250

BRNO 1997

381 ch. n. 1992
382

250,-

S 9395458

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1993-1994

Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: ps@isibrno.cz

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc

Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Patrik Červák, Mgr. Balázs Komoróczy,
Ing. Petr Škrdla

Na titulním listě: Rekonstrukce skládané dýky z Maref

Tisk: Tiskárna Gloria, Rosice u Brna

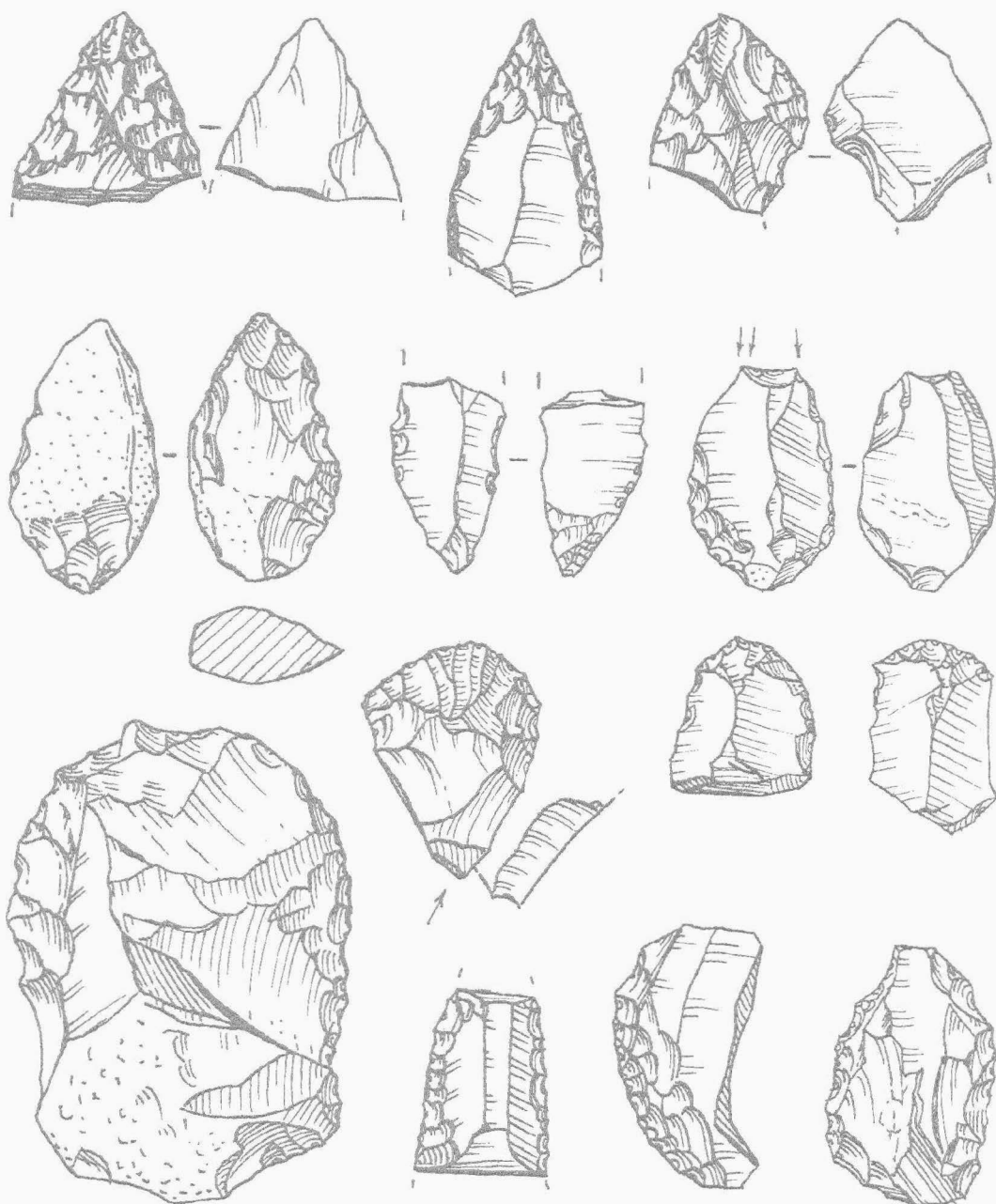
Náklad: 400 ks

Publikace neprošla redakční ani jazykovou úpravou

© 1997 by the Authors

All rights reserved

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

Obr.1. Drnovice, okr. Vyškov, lok. III (Za horkó). Výběr artefaktů szeletienu.

MOKRÁ (okr. Brno-venkov)

Mokrá-lom I . Paleolit - magdalénien. Drobná stanice. Záchranný výzkum.

Díky systematické rekognoskaci terénu prováděné od poloviny 80. let P. Kosem byla v prostoru skrývek nad severní hranou mokerského lomu shromážděna kolekce paleolitických artefaktů. Předběžné ověřovací sondáže provedené v roce 1993 zachytily artefakty in situ v dosud neporušených polohách. Protože hrozilo přímé ohrožení lokalit v důsledku postupující těžby v lomu, přistoupil AÚ AV ČR Brno spolu s ÚAPP Brno po dohodě s CVM a.s. k

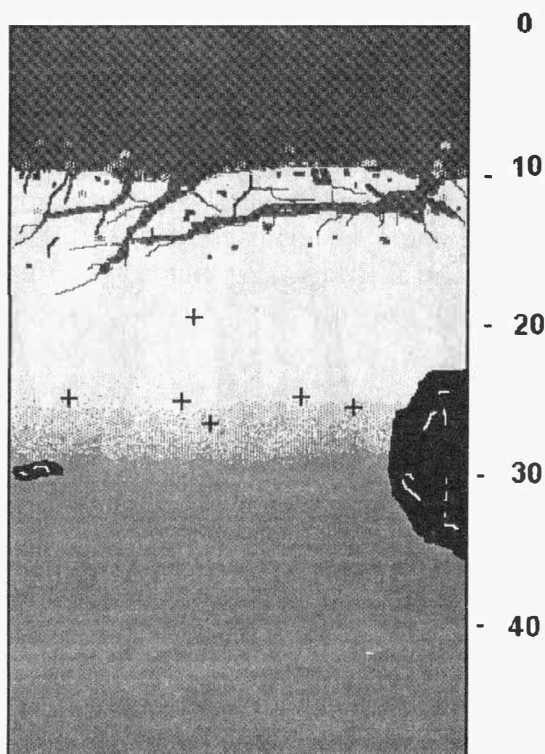
záchrannému výzkumu. Lokalita Mokrá-lom I byla zkoumána v září a říjnu 1994, lokalita Mokrá-lom II bude prokopána v následujícím roce.

Poloha

Lokalita je situována v sz. části lomu Mokrá-západ v mírné depresi vyúsťující do údolí, od kterého je oddělena v této části nevysokým převisem. Depresi ohraničují škrapová pole, její vnitřní část je vyplněna hlinitými sedimenty. Ve vlhčích obdobích zde stávala voda. I v současných suchých létech byla především podložní půda vlhká.

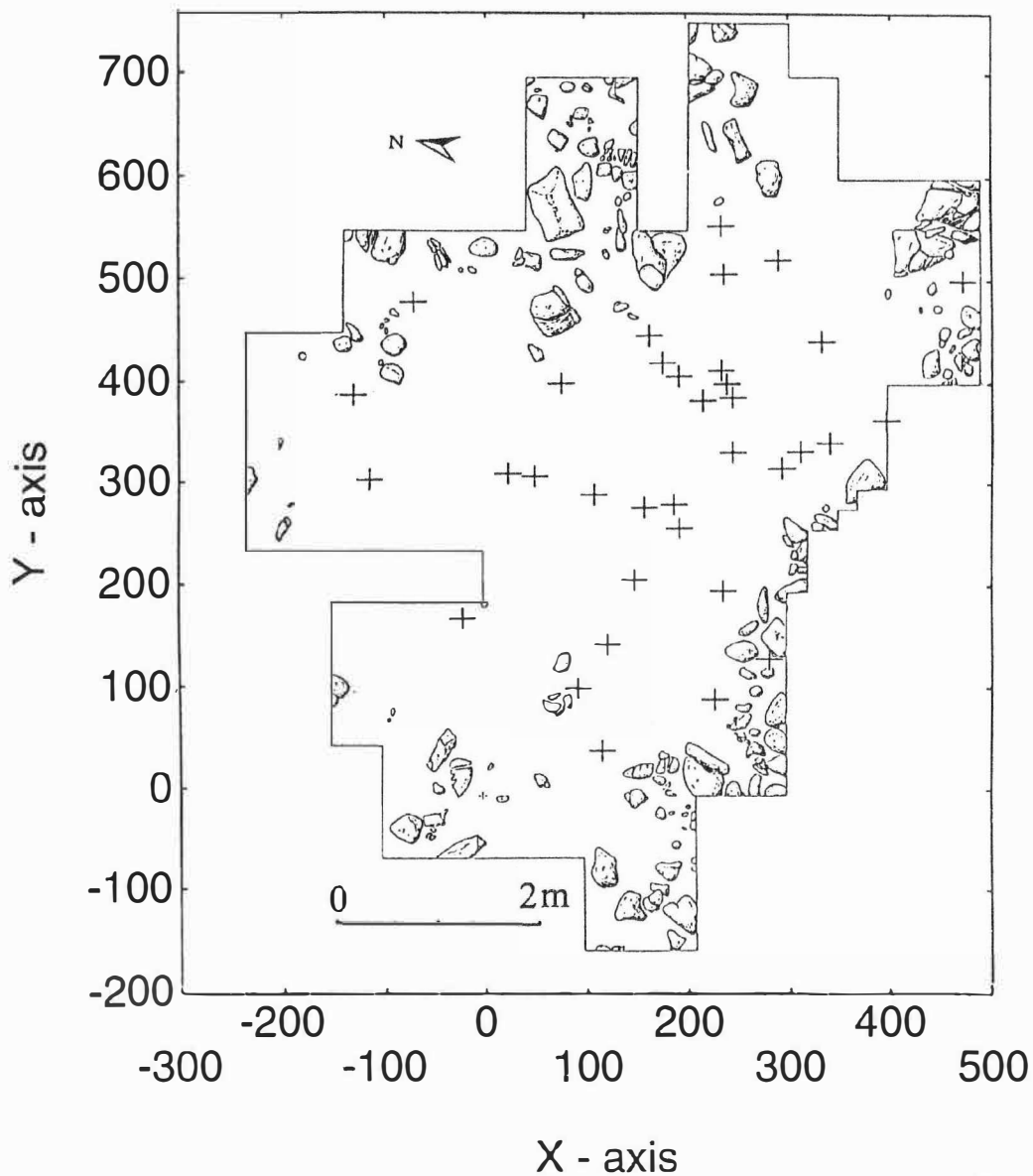
Stratigrafie

Pod sypkou, humózní a poměrně tenkou vrstvou recentní půdy probíhala 10-25 cm mocná poloha sprašové hlíny silně ovlivněné bioturbací. Tato poloha plynule přecházela do hnědočervené, dobře vyvinuté, jílovité interglaciální lesní půdy. Artefakty štípané industrie ležely většinou na rozhraní spraše a půdy, některé byly již v čisté spraši. Vzhledem k agresivnímu prostředí se kostěné artefakty nedochovaly. Spraš, rozhraní spraš/půda a půda obsahovaly uhliky. E.Opravil určil vzorky z rozhraní spraš/půda jako jasan ztepilý, buk lesní a lípa. Z tohoto posudku je zřejmé, že se jedná o intruze z podložního interglaciálu nebo holocénu (bioturbace). Ve spraši ojediněle, ale častěji na rozhraní spraš/půda a v půdě byly nalézány většinou křemenné valounky z vyšších terasových stupňů.

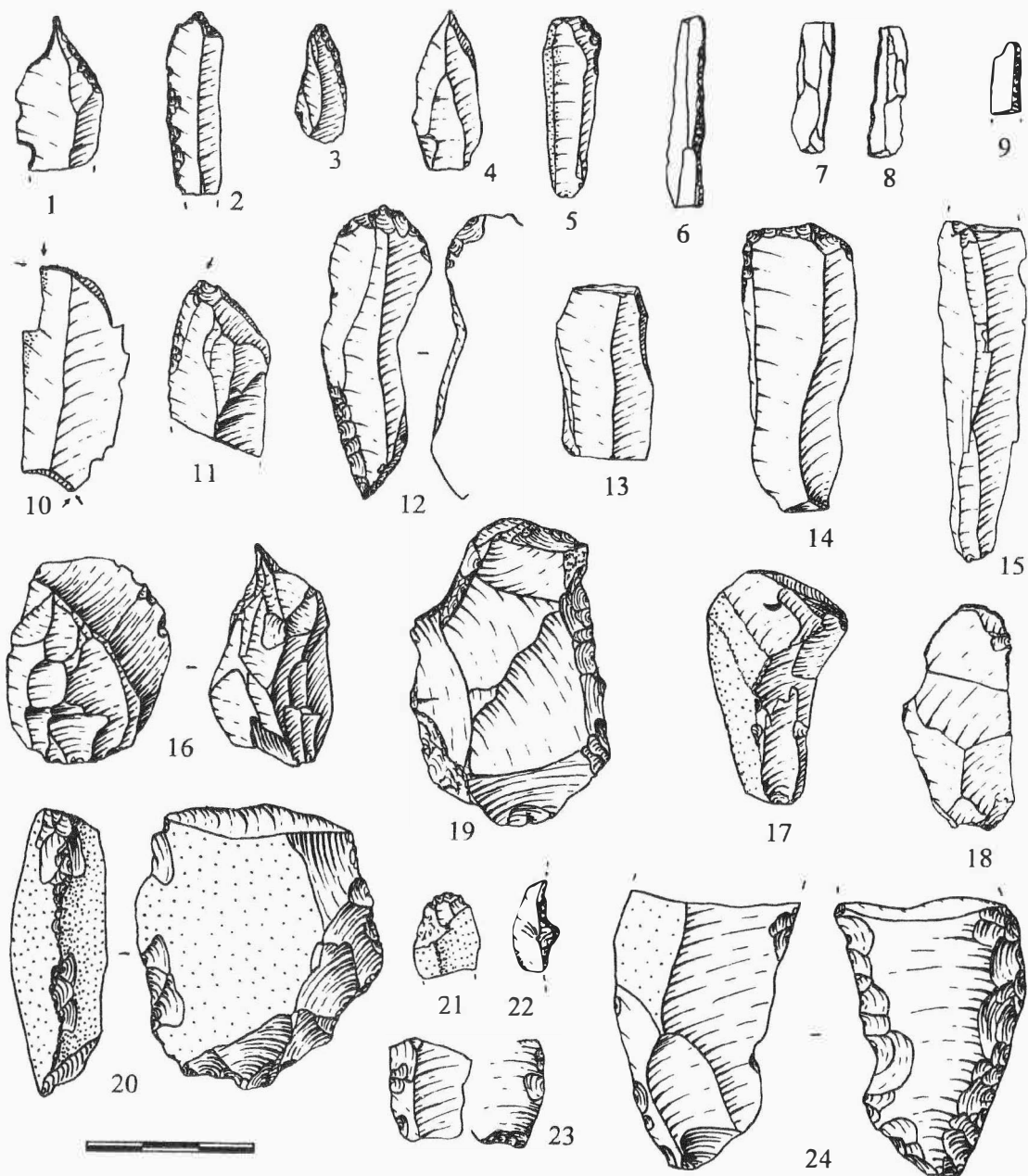

Obr.1. Mokrá-lom I: Stratigrafie

MOKRA-LOM I - Spatial Distribution

Obr.2. Mokrá-lom I: Rozptyl štípané industrie

Obr.3. Typologie: 1-18: Mokrá-lom I; 19: Mokrá-lom III; 20-24: Mokrá-lom II (23-24: depozitář MZM)

Rozptyl artefaktů v ploše

Artefakty se kumulují ve středu zahliněné deprese, který je vymezen vápencovými kameny a bloky (obr.2). Východně od prokované plochy lze předpokládat další, podobnou koncentraci. Ta však byla během skrývky zničena. Podařilo se zachytit pouze ojedinělý úštěp na souřadnici [675,910]. Několik artefaktů z tohoto prostoru bylo získáno z kořenů opodál ležících vytrhaných pařezů. Přesto, že ležely in situ ve zbytcích sedimentů mezi kořeny, není jejich přesná lokalizace známa. Stratigrafická situace a hustota nálezů v sedimentech z kořenů stromů odpovídala prokované ploše.

Otázkou zůstává interpretace "kamenného valu" ohraničujícího osídlenou plochu. Je zřejmé, že nálezy ho respektují. Přesto, že byl výzkum směřován tak, aby odhalil případné

zbytky konstrukce obydlí, je třeba konstatovat, že nebyl nalezen žádný důkaz na podporu této teorie. Kameny měly vztah k podložní půdě a nebyly lidskou činností přesunuty - bloky rozpadlé na několik kusů ležely pohromadě. Pouze skupina čtyř kamenů u z. okraje sondy a některé další ve valu ležely v nálezové vrstvě. Je tedy pravděpodobné, že člověk pouze dotvořil příhodnou polohu - zahliněnou depresi obklopenou rozsáhlými škrapovými poli. Konfigurace terénu a pedologický (J.Hradilová) rozbor však připouští i možnost splachu artefaktů z okolí.

Nástroje i čepele se zdají být nahodile roztroušeny po celé ploše a jejich část se dochovala ve zlomcích. Tento fakt spolu s přítomností odpadu z ostřených nástrojů (mikroodštěpky) svědčí o intenzivním užívání respektive ostření nástrojů v prostoru zkoumané plochy.

Industrie

Během výzkumu bylo získáno 31 stratifikovaných artefaktů štípané kamenné industrie a 13 mikroodštěpků. Až na jednu výjimku (rohovec typu Olomučany) byly všechny artefakty raženy ze severského pazourku. Kolekce obsahuje 7 typů (23%). Nejpočetněji zastoupeným typem je mikročepel s otupeným bokem - 3 kusy (obr.3:6-8), dále soubor obsahuje typický magdalénský vrták (obr.3:1), dvě rydla z nichž jedno je hranové na vkleslé retuši (obr.3:11) a druhé je dvojité, v obou případech asymetrické klínové (obr.3:10). Výčet typů uzavírá kombinace škrabadlo/hrot (obr.3:12). Soubor doplňují místní retuše (obr.3:17,18), hrotité čepele (obr.3:4), jádro (obr.3:16) a 7 neretušovaných čepelí (obr.3:13,15). Z kořenů opodál ležících vyvrácených pařezů (viz dále) bylo z neporušených poloh získáno dalších 5 artefaktů a 5 mikroodštěpků.

Na souřadnici [100,670] byla nalezena drobová destička o rozměrech 10x15x1 cm. Její souvislost s osídlením však není prokazatelná.

Povrchový sběr v okolí lokality poskytl další tři artefakty. Ze dvou typů je jeden vrták (obr.3:2) a jedna mikročepel s otupeným bokem (obr.3:9).

Vrták (obr.3:3), čepelové škrabadlo (obr.3:14), a zlomek čepele se morfologicky hlásí k osídlení lidem s moravskou malovanou keramikou (doloženo poblíž) a do sprašové hlíny se dostaly druhotně. Další dvě nepatinované čepelky ze stejné série (nelze je však na sebe přiložit - chybí jedna mezi) ukazují na možnost jejich výroby přímo na místě.

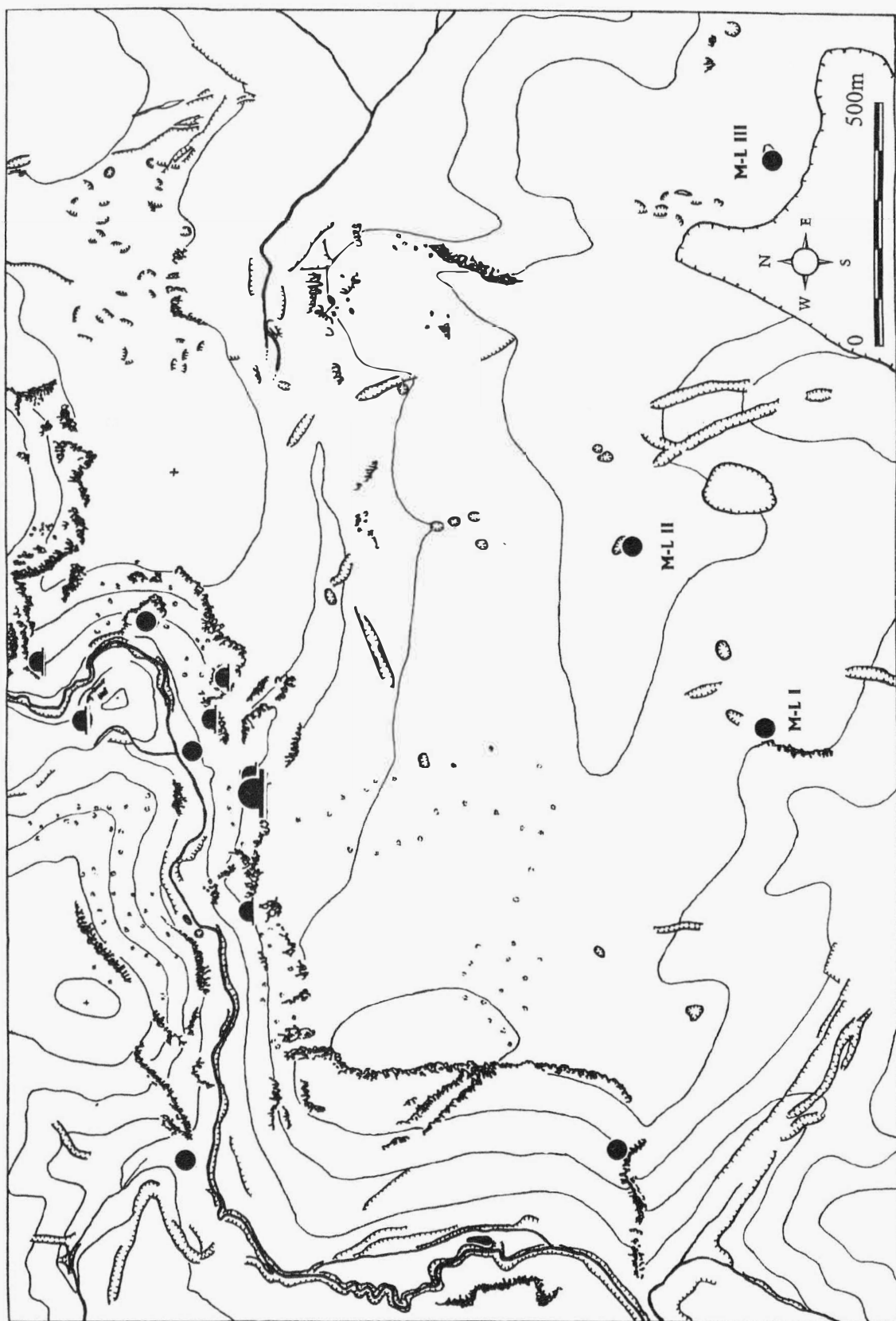
Závěr

V prostoru zalesněné planiny Mokerského lesa byly v souvislosti se skrývkami v předpolí lomu Mokrá objeveny tři malé paleolitické stanice. První z nich (Mokrá-lom I) byla prozkoumána v roce 1994 a datována do magdalénienu, lokalita Mokrá-lom II (byly provedeny předběžné sondáže) bude zkoumána v následujících letech. Lokalita Mokrá-lom III (Čihálky) již zanikla v důsledku pokračující těžby. Skrývkám v předpolí lomu bude věnována zvýšená pozornost i v následujících letech.

Petr Škrdla, AÚ AV ČR Brno

Summary:

A small Magdalenian site was discovered in the vicinity of Mokrá limestone quarry. Rescue excavations, in the area endangered by limestone exploitation, will be continued.

Obr.4. Mokrá-lom: Nové paleolitické stanice a jejich vztah k jeskynním lokalitám jižní části Moravského Krasu